

Kiviõli linnakeskuse arhitektuurivõistlus
(hanke viitenumber 235906)
ŽÜRII PROTOKOLL

ŽÜRII KOOSSEIS:

Risto Lindeberg, Lüganuse vallavolikogu, žürii esimees;
Andrea Eiche, Lüganuse vallavalitsus;
Anu Needo, Lüganuse vallavalitsus;
Kalle Vellevoog, Eesti Arhitektide Liit;
Ralf Lõoke, Eesti Arhitektide Liit;
Egon Metusala, Eesti Arhitektide Liit;
Sulev Nurme, Eesti Maastikuarhitektide Liit.

Protokollis: Ingrid Kormašov

KOOSOLEKU TOIMUMISAEG:

15.10.2021 11.00 – 14.00

KOHT: Lüganuse vallamaja, Keskpuiestee 20, Kiviõli

Võistluse eesmärk

Arhitektuurivõistlus on avatud riigihanke ideekonkurss väliruumi eskiisprojekti saamiseks. Konkursi eesmärgiks on leida terviklik ruumiline lahendus Kiviõli linnakeskusele – linnasüdamele Keskpuiestee ja Metsa tänava ristil, õunapuudeaiale ja Keskpuiesteele. Esimeses etapis on plaanis välja ehitada õunapuude aia park. Ümberehituse eesmärgiks on ruumi muutmine praegusest lahendusest inimsõbralikumaks ja mitmekesisemaks, tänapäevaseks, esinduslikuks ja kohaliku identiteeti rõhutavaks avalikuks ruumiks, mis pakub meeldivat ja turvalist olemist ning tegevusvõimalusi igas vanuses inimesele igal aastaajal.

Linnakeskuse kaasajastamine peaks andma impulsi kohaliku ettevõtluse ja kultuuri arenguks ning siduma kohaliku eesti ja vene kogukonda.

Võistlus korraldatakse EV 100 „Hea avalik ruum“ jätkuprogrammi raames.

Võistluse tähtajaks 5.10.2021 kell 15.00 esitati kaks ideekavandit, mis kvalifitseerusid hindamisele.

Žürii lähtus tööde hindamisel vastavalt ideekonkursi kutsele järgmistest hindamiskriteeriumitest:

- kavandi arhitektuurne kvaliteet, funktsionaalsus ja vastavus lähteülesandele (sh vastavus võistlusülesandele);
- Kiviõli linnakeskuse avaliku ruumi terviklikkus ja keskkonda sobivus, sh arhitektuurse lahenduse värskus ja tänapäevsus;
- lahenduse otstarbekus ja realiseeritavus: ehituslik ökonoomsus ja kulude suurus objekti elukaare jooksul.

Enne ideekavandite hindamist tutvusid žürii liikmed kohapeal võistlusalaga. Valla esindajad rääkisid oma ootustest seoses arhitektuurivõistlusega. Vald soovib saada terviklikku visiooni linna- ja vallakeskuse väljaarendamiseks. Keskuse osas on varasemalt mitmeid mõtteid olnud, kuid ala on suur, siin on palju faktoreid, millega arvestada. Oluline on üksteisest eemal asuvad osad ühendada, luua inimestele head liikumisteed, korrastada kaubandusega seotud ala.

HINNANGUD IDEEKAVANDITELE:

/tähestikulises järjekorras/

MIMOOS

SPRINT LÜS-SOLEKORRA
ARHITEKTUURIVÕISTLUS
MIMOOS
2017-2018

Autorid on soovinud kaupluste väliruumi osas vähendada lagedat asfaldipinda ja anda rohkem ruumi haljastusele. Keskväljaku ja sündmuste väljaku paremaks ühendamiseks on kahe kauplusehoone vahele kavandatud katusega passaaž. Liikluskorraldus on ümber kujundatud jalakäijate jaoks turvalisemaks ja loogilisemaks. Keskpuiesteest on saanud kaasaegne linnatänav. Õunapuuaija park on jagatud kaheks, aktiivseks ja mitteaktiivseks tsooniks, kasutades selleks ümber pargi perimeetri kulgevat jalgrada.

Žürii hinnangul on tegu objektikeskse lahendusega, mis joonistab olemasoleva linnakeskuse peale uue kihistuse. Kui teine võistlustöö püüab õunapuuaija pargi osas kaasata ajaloolist kihistust, siis sinne lähenemine on modernsem, autorid lisavad dekoratiivseid objekte ega arvesta näiliselt Kiviõli üldist meeleolu. Kohalike jaoks võib sellise uudse pilguga vaatamine olla sobilik, sest toob vaheldust olemasolevatesse linnamaastikesse.

Valla poolt soovitud ühenduste loomine on siin õnnestunud, kaupluste taga asuv keskväljak on kesktänavaga seotud katusega passaaži abil. See on maamärk, mis juba eemalt suunab inimesi keskväljaku poole. Ka parkimisvajadustega on arvestatud.

Ringtee õunapuuaia pargis on õnnestunud leida, koos diagonaaliga sobib see hästi jalutuskäikudeks. Inimeste suunamine siia on efektiivne ja sümpaatne. Kui pargiala tervikuna on teises võistlustöös tundlikumalt lahendatud, siis siin annab ringtee alale funktsionaalsuse. Inimesed saavad rahulikult kulgeda looduses ja roheluses. Suvine vabaõhulava on väga oluline, samuti veesilm ja talvel liuväli.

Objektid (väikevormid) on helged ja mõjuvad toreda kontrastina, nende õrn esteetika vastandub tuhamägedele, toob linnaruumi oodatud vaheldust.

Lahendus on toimiv ja ka paindlik, seda saab edasi arendada ja täiendada, funktsioone lisada.

OKTOOBER

Autorite idee kohaselt on uue Kiviõli keskuse avalik linnaruum tihe ja aktiivseid tegevusi loov keskkond, inimõõtmeline ruum. Kaupluste ümber on kolm erinevat mõttelist väljakuruumi – hommikuväljak ajalehe lugemiseks, lõunaväljak aktiivseks tegevuseks ja õhtuväljak kohtumisteks. Õunapuude park on aastaringses kasutuses aktiivne ruum, Kiviõli uus kohtumispaik, mõeldud kõigile, lastest eakateni. Pargi kujunduses on võimalikult maksimaalselt säilitatud või markeeritud ajaloolist kihistust. Keskpuiestee on kujundatud puhkamisvõimalustega alleeks. Kunstide kooli juures asub erinevaid kasutusviise pakkuv amfiteater.

Žürii hinnangul on tegu sümpaatse, põhjaliku ja huvitava tööga, mida iseloomustab tundlik materjalikäsitlus ja inimsõbralikud ning tänapäevased lahendused.

Kahjuks ei tegele töö ühe olulise küsimusega: kuidas ühendada kaupluste taga projekteeritud keskväljak linnakeskusega. Põneva ideena on autorid pakkunud välja kaupluste fassaadide varjestamise haljastusega, kuid see ei aita küllastajal keskväljakule jõuda ja jätab poodide esise ala liiga kinniseks. Kuigi on tegu kahaneva linnaga, peab siin siiski olema piisavalt parkimiskohti kaupluste küllastajatele, võistlustöös pakutud parkimislahendus poodide läheduses seda ei arvesta.

Kaupluste ümber loodud väljakuruumid on toredad, kuid dubleerivad keskväljakut. Selline lähenemine sobiks suurde linna, Kiviõli jaoks on seda liiga palju.

Ajaloolise kihistuse arvestamine õunapuude aias on sümpaatne ja tugevdab koha identiteeti. Ala funktsioonide mitmekesisus on silmatorkav, siin on kogukonnaaed, liuväli, esinemiskohad ja palju muid tegevusi, mis tooksid keskusesse rahvast. Pargilahendus on tundlik, töö mõjub rahulikult ja moodustab kindla, maitseka terviku. Õunapuuaias park on selle töö kõige õnnestunud osa. Esile saab tuua ka tervikliku valguslahenduse.

Tööd on võimalik realiseerida etappide kaupa. Miinusena toob žürii välja, et ei saa korraldada suurüritusi (näiteks laata), sest haljastus on ees ja tegevusruumi ei jätku. Paviljonide puhul jääb kahtlus, et neid hakatakse kasutama mitte-eesmärgipäraselt.

Žürii hinnang kvalifitseeritud ideekavanditele.

Žürii hinnangul on mõlemad võistlustööd kõrgetasemelised, põhjalikud, professionaalselt läbi lahendatud. Vaatamata väikesele tööde arvule on tegu õnnestunud võistlusega. Esindatud on kaks erinevat lähenemist: üks otsib sidet ajaloo ja teine loob uue, moodsa ruumi. Mõlemal töö on oma plussid ja miinused.

OTSUS:

Pärast arutelu ja ideekavandite võrdlemist otsustati nende järjestus konsensuslikult. Žürii otsustas vastavalt võistlustingimustele vähendada väljaantavate preemiate arvu, kuid suurendada preemiate summasid ning määrata preemiad järgnevalt:

üks peapremia 10 000 eurot	võistlustöö MIMOOS
II koha preemia 8000 eurot	võistlustöö OKTOOBER

Žürii kommentaarid ja ettepanekud võidutöö edasiseks projekteerimiseks:

- Pargis lahendada tegevusalad terviklikult. Nt mänguväljak ja tiik on näidatud ainult asendiplaani, visuaalid puuduvad.
- Keskpuiesteed täpsemalt edasi lahendada. Näidatud istumisalal ja ka liuväljal puudub visuaal.
- Minipargist sakilise jalgteega võiks loobuda, et hoida ühtset esteetikat ja siduda ala tervikuks.
- Skulptuuride pargi osa täpsustada.
- Kui keskväljak valmis saab, siis linnakeskuse projekteerimisel tuleb jälgida, et väljaku kõrval paiknev väliterrasside ala sobituks väljakuga kokku ega tekiks kaht eraldi maailma.
- Õunapuuaiast keskväljakule viiv asfalttee tuleb muuta oluliseks, lisada sellele atraktiivsust, et oleks aru saada, et liigutakse keskväljaku poole.
- Grossi poe ja Coopi esise parkla maapind on madalam kui Keskpuiestee oma – need tuleb omavahel ühendada, mõeldes läbi, kuidas ühelt kõrguselt teisele liikuda.
- Keskpuiestee valguslahendus on antud ainult kaupluste ees, lisada see ka Soo tänava ja Vabaduse puistee poolsetesse osadesse.
- Vaja on lahendada ka kunstide kooli õueala.
- Võistlustöös on sündmuste alale Metsa-Keskpuiestee-Uus ristumiskohale kavandatud purskkaev, kuid see on juba rajamisel uuele keskväljakule ning dubleerimist ei vaja.

Võitnud ideekavandite **märgusõnad** kuulutatakse välja **22. oktoobril 2021**.

Võitjate avalikustamine toimub **29. oktoobril 2021 kell 13.00** Lüganuse vallas, Keskpuiestee 20, Kiviõli.

/allkirjastatud digitaalselt/

Risto Lindeberg

Andrea Eiche

Anu Needo

Kalle Vellevoog

Ralf Lööke

Egon Metusala

Sulev Nurme